

Typologie rukopisné a tištěné knihy

Úvod: Výzkum knižní kultury, rukopisná kniha

Jindřich Marek

Kontakt, praktické informace

- <https://uisk.ff.cuni.cz/jindrich-marek/>
- informace k organizaci výuky

Výzkum knižní kultury

Výzkum knižní kultury

- rukopisná i tištěná kniha představují na teoretické rovině jeden typ média: kodex
- liší se hlavně snadností multiplikace, i když odrážejí celkový charakter společnosti a institucionalizace poznání

Kodikologie (nauka o rukopisech)

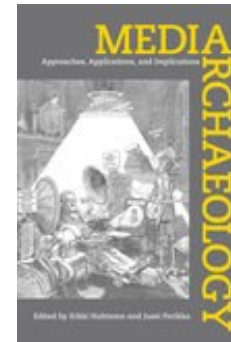
- z latinského *codex*, kódex (kniha) a řeckého λογία, logía
- pomocná funkce: porozumět dochovaným textům, resp. knihám
- v širším smyslu kulturních dějin: nauka o dějinách rukopisné knihy včetně její výroby, užití a dějin rukopisných knihoven
- kodikologie akademická
 - univerzitní výuka
- kodikologie praktická
 - pamětové instituce, zpřístupnění
- česká kodikologie tradičně klade důraz především na studium tzv. vnějších znaků rukopisů

Mediální historie

- zkoumá užití jednotlivých médií v písemné kultuře v průběhu dějin
- knižní kultura postupně užívala různá média
- rukopisná kniha v podobě kodexu
 - dominujícím médiem ve středověku
- tištěná kniha
 - v raném novověku dominovala, rukopisy jen komplementární funkce

Mediální archeologie

- neexistuje jednotné pojetí nebo terminologie
- je to spíš heterogenní sada nástrojů a inspirací pro historiky médií
- důraz na materialitu objektů
- důraz na formování diskurzu
- materiální a diskurzivní manifestace kultury

Výzkum starší knižní kultury: předpoklady

- rukopisy: kodikologie a paleografie (pomocné vědy historické)
 - důraz na písmo, skriptoria, dějiny knihoven, méně na obsah (tím se zabývá spíše latinská filologie)
- tištěné knihy: knižní kultura (knihověda, kulturní dějiny)
 - důraz obyčejně na technologie (typologická analýza)
- texty v knihách: (nejen) filologie
 - moderní bibliografie chápe samu sebe jako „sociologii textů“, knihy byly psány, tištěny a kupovány zejména kvůli textu...
 - je třeba zapojit i další oborové přístupy: bohemistiku, latinskou filologii, dějiny umění, ...

Výzkum starší knižní kultury: současný stav

- institucionální roztržičnost, chybí významnější propojení jednotlivých větví výzkumu
 - kodikologie se pěstuje spíše v teoretické rovině na univerzitních pracovištích, prakticky v ústředních paměťových institucích, případně v akademii věd; paleografie na univerzitách
 - systemizovaných míst v oboru je málo: ústavy akademie věd, ústřední paměťové instituce, také ÚISK
 - chybí koordinace; kvůli politikám v jednotlivých institucích se liší priority i technické detaily (např. knihovní systémy, digitální knihovny)

▼ Aktuálně

- ▶ O nás
- ▶ Vydané publikace
- ▶ Projekty a granty
- ▶ Výstavy
- ▶ Knihovědná bibliografie
- ▶ Externí zdroje

Databáze BCBT

OBJEDNÁVKA
PUBLIKACÍ

Aktuálně

9.5.2019

Konference Knižní kultura české reformace

Dovolujeme si Vás pozvat na vědeckou konferenci Knižní kultura české reformace (5.–7. 6. 2019, Litomyšl), která bude věnována konfesijním aspektům české knižní kultury v raném novověku.

[Číst dále »](#)

1.2.2019

Internetová Encyklopedie knihy v českém středověku a raném novověku

Knihovna AV ČR a Národní knihovna ČR zveřejnila Encyklopedii knihy, která pokrývá období od počátků české knižní kultury ve středověku až po vymizení knihy z ručního lisu na začátku 19. století. Obsahuje jak výkladová hesla k jednotlivým fenoménům knižní kultury, tak hesla vývojová. Jejím základem se stala hesla z encyklopedie zaměřené na tištěnou knihu (Petr Voit, Encyklopedie knihy: starší knihtisk a příbuzné obory mezi polovinou 15. a počátkem 19. století, Praha 2006). Zcela novou část tvoří hesla věnovaná knize rukopisné: jejich vytvoření se ujal tým kodikologů mezi nimiž nechyběli odborníci na knižní vazbu nebo iluminované rukopisy.

[Číst dále »](#)

11.12.2018

Právě byl vydán časopis Knihy a dějiny č. 1-2, roč. 25, 2018

V aktuálním čísle Knih a dějin naleznete především studie věnované výzkumu české tiskařské produkce předbělohorského období. Ilustračním materiálem z dílny pražského tiskaře Mikuláše Štrause se ve svém příspěvku zabývá Jana Tvrzníková. Andrea Jelínková (Žánry a témata v produkci českých tiskáren 16. století) a Václav Šiška

KONTAKT

Knihovědné oddělení
Knihovna AV ČR, v. v. i.
Národní 3
115 22 Praha 1

Tel.: 221 403 327
E-mail: kvo@knav.cz

KOŠÍK

Košík je prázdný

Ústav

Akce

Badatelna

Knihovna

Publikace

Časopisy

Spisová služba

Kontakty

Oddělení

Oddělení moderních intelektuálních a
politických dějin

Oddělení moderních sociálních a
kulturních dějin

Oddělení dějin Akademie věd

Oddělení pro soupis a studium
rukopisů

Oddělení osobních fondů a
institucionálních fondů do r. 1952

Oddělení institucionálních fondů od
roku 1952

Oddělení Archiv ÚTGM

Knihovna

Úsek vydavatelský a distribuční

Technicko-hospodářská správa

Call for Papers

Projekty a stipendisté

Archivní fondy, databáze

Katalogy knihovny

Oddělení pro soupis a studium rukopisů

Vedoucí: [PhDr. Marta Hradilová, Ph.D.](#)

hradilova@mua.cas.cz

+420 286 010 572

Oddělení pro soupis a studium rukopisů je jediným ryze kodikologickým pracovištěm a centrem kodikologického výzkumu v České republice. Metodickým dohledem nad jeho činností je pověřena [Komise pro soupis a studium rukopisů](#), složená z předních externích odborníků. Předmětem výzkumu oddělení jsou rukopisy neúřední povahy, které jsou zkoumány jako celek, tedy nejen z hlediska obsahu, ale i vnějších znaků. Od roku 1969 je stěžejním úkolem pracoviště *Generální katalog rukopisů uložených na území ČR a rukopisných bohemik v zahraničí*. Jeho součástí je i řešení metodických otázek; důležitým mezníkem bylo vydání [Zásad pro popis rukopisů](#). Dalším krokem je zpracování Průvodce po rukopisných fondech v ČR, jehož cílem je formou základní evidence podchytit veškeré rukopisné bohatství této země. Za základní formu Generálního katalogu rukopisů byla zvolena [elektronická databáze](#), jejíž otevřenost umožňuje katalogizaci nových rukopisů i zaznamenávání změn stávajících popisů. Součástí katalogu jsou i [Fondové a speciální soupisy rukopisů](#) vytvářené pracovníky oddělení; souběžně s pracemi v domácích sbírkách probíhá výzkum v zahraničí. K těmto úkolům jsou systematicky využívány [grantové projekty](#); v současné době oddělení řeší i dlouhodobý projekt Ministerstva kultury [NAKI II](#). Od roku 1962 oddělení vydává ročenku [Studie o rukopisech](#), jediné specializované české kodikologické periodikum. Od druhého ročníku je jejích stálou součástí bibliografická příloha Česká literatura kodikologická. S ohledem na rozsáhlejší texty byla v polovině devadesátých let založena řada **Monographia**. Oddělení spolupracuje s dalšími vědeckými ústavy, vysokými školami a institucemi spravujícími rukopisné sbírky.

Jméno

PhDr. Pavel Brodský, CSc. et DSc.

E-mail

brodskv@mua.cas.cz

Telefon

+420 286 010 569

Oddělení rukopisů a starých tisků

1. [Fond](#)
2. [Katalogy a databáze](#)
3. [Činnost](#)
4. [Studovna](#)
5. [Kontakty](#)
6. [Odkazy](#)
7. [Elektronické objednávky do studovny](#)

Aktuality

Výstava Ad mandatum regis

Srdečně vás zveme na výstavu **Ad mandatum domini Regis**: Z královské kanceláře a knihovny Václava IV., kterou k 600. výročí od úmrtí římského a českého krále Václava IV. připravily ve spolupráci 1. oddělení Národního archivu a Oddělení rukopisů a starých tisků Národní knihovny ČR. Od 20.9. bude výstava umístěn v budově 1. oddělení Národního archivu. Poté se přesune do Klementina (Národní knihovna ČR). V rámci výstavy budou 27.-28.9. v Zrcadlové kapli výjimečně vystaveny originály rukopisů z doby Václava IV., uložené v současnosti v historických sbírkách Národní knihovny.

Nově získaný rukopis Sbírka kázání moravského superintendanta tolerované evangelické helvétské církve Michala Blažka

Koupili jsme nový rukopis!!! Naši sbírku rukopisů včera obohatil unikátní novověký český rukopis obsahující sbírku kázání moravského superintendanta tolerované evangelické helvétské církve Michala Blažka z let 1789-1790. Sám Michal Blažek byl velice zajímavou osobností konce 18. století. Vedle své pastorské činnosti byl také svobodným zednářem a iluminátem. Tento unikátní rukopis je pro nás jedinečným dokladem vývoje české literatury na sklonku 18. století a také zajímavou reflexí francouzské revoluce v soudobém textu.

Doporučená forma citace signatur originálů ze sbírek ORST

Niže předkládáme doporučenou formu citace signatur originálů ze sbírek našeho oddělení:

(1) Pro jazykově české texty (nezávisle na jazyku originálu rukopisu): NK Praha + signatura (například NK Praha XIII C 1a, lze také NK Praha XIII.C.1a)

(2) Pro jazykově anglické texty: NL Prague + signatura (například NL Prague XIII C 1a, lze také NL Prague XIII.C.1a)

Knihovna Národního muzea

Oddělení rukopisů a starých tisků

Oddělení rukopisů a starých tisků spravuje nejvzácnější fondy Knihovny Národního muzea. Jedná se o sbírku rukopisů, která obsahuje v současné době přes 6 000 svazků, sbírku inkunábulí a starých tisků a dvě palácové knihovny, Nostickou a Kinských. Součástí tohoto oddělení je i konzervační dílna.

Studium rukopisů a starých tisků je možno ve studovně v ÚDT II. v Terezíně pouze ve stanovenou [otevírací dobu](#).

Objednávky – týden předem vyplnit elektronický [formulář](#), příp. osobně nebo telefonicky (224 497 342) ve studovně a výpůjčním protokole v Nové budově NM. Více informací na emailu vypujcni protokol@nm.cz.

SBÍRKY

ODBORNÁ ČINNOST

KATALOGY A DATABÁZE

PRO BADATELE

O NÁS

KONTAKTY

Knihovna Národního muzea

Oddělení knižní kultury

Myšlenka založit samostatné oddělení knižní kultury, které by se zaměřovalo především na sbírání dokladů neknižní povahy 19. a 20. století, se objevila krátce po založení Muzea knihy ve Žďáru nad Sázavou v roce 1957. Za hlavního iniciátora této myšlenky je možno považovat dr. Miloslava Bohatce. K samotnému založení oddělení došlo v roce 1969 a do jeho čela se postavil dlouholetý pracovník KNM dr. Karel Bezděk. Sbírky oddělení byly rozděleny do několika sbírkových fondů podle jejich obsahu.

[O NÁS](#)[SBÍRKOVÉ FONDY](#)[SBÍRKY](#)[PRO BADATELE](#)

Myšlenka založit samostatné oddělení knižní kultury, které by se zaměřovalo především na sbírání dokladů neknižní povahy 19. a 20. století, se objevila krátce po založení Muzea knihy ve Žďáru nad Sázavou v roce 1957. Za hlavního iniciátora této myšlenky je možno považovat dr. Miloslava Bohatce. K samotnému založení oddělení došlo v roce 1969, do jehož čela se postavil dlouholetý pracovník KNM dr. Karel Bezděk. Sbírky oddělení byly rozděleny do několika sbírkových fondů podle jejich obsahu. Základem oddělení se staly nejdříve nakladatelské pozůstalosti, které KNM získala spolu s knižními celky. Postupně se v oddělení soustřeďovaly další sbírky neknižní povahy, kterým zatím v Národním muzeu nebyla věnována systematická pozornost (kramářské písně, exlibris, novoročenky, ilustrace, grafika, štočky, hmotné památky, plakáty, svaté obrázky, modlitby), mnohdy v neobvyklém rozsahu. Sbírkové fondy se od založení oddělení postupně doplňovaly a doplňují i o nejnovějšími doklady k vývoji knižní kultury, aby tak mohl vzniknout ucelený obraz vývoje knižní kultury na našem území v moderní době.

Oddělení bylo též pověřeno správou dvou významných knižních celků KNM - Obrození a Bibliofilie, které byly promyšleně budovány již od poloviny 20. století.

KNIHOVNÍ FONDY

Stručný přehled dějin strahovské knihovny

Královská kanonie premonstrátů na Strahově, jehož je Strahovská knihovna nedílnou součástí, byla založen v r. 1143 olomouckým biskupem Jindřichem Zdíkem s podporou pražských biskupů Jana a Oty, českého knížete a pozdějšího krále Vladislava a jeho ženy Gertrudy. První komunita řeholních kanovníků přišla z porýnského kláštera ve Steinfeldu. Přes existenci několika románských kodexů z nejstarší "vrstvy" knihovny nemůžeme jednoznačně hovořit o vědomém kontinuálním vývoji knihovny, snad lze jen konstatovat, že původ fondů sahá až k samému založení kláštera. V průběhu staletí postihlo klášter několik katastrof, které nutně musely narušit plynulý vývoj. Na místě zřejmě dřevěných budov, které shořely při požáru v r. 1258, byl postaven románská stavba, která se od té doby stala nedílnou součástí pražského panoramatu. Klášter byl vypleněn v letech 1278 a 1306 cizími vojsky a v r. 1420 husitskými radikály z pražských měst. Poté byl během husitských válek opuštěn. Po 150 letech, kdy klášter bojoval o zachování existence, byl do opatského úřadu zvolen pozdější pražský arcibiskup Jan Lohelius (1586-1612), který se stal obnovitelem nejen samotného kláštera, ale i strahovské vzdělanosti. V r. 1627 přenesl jeho nástupce Kašpar Questenberg ostatky zakladatele řádu [sv. Norberta](#) z Magdeburku na Strahov. Sv. Norbert se stal jedním z českých zemských patronů a Strahov si mj. i tímto činem vydobyl zvláštní místo mezi ostatními premonstrátskými kláštery.

Snahy opata Questenberga a jeho pokračovatelů o vybudování knihovny byly zmařeny vpádem švédských vojsk generála Königsmarka v r. 1648, jimiž byla většina knižních sbírek odvezena na sever Evropy. Knihy nashromážděné po Vestfálském míru se dočkaly v 70. letech 17. století důstojného uskladnění v nově vybudovaném knihovním sálu, který se dnes nazývá [Teologický](#). Zhruba v téže době byl sepsán i knihovní řád.

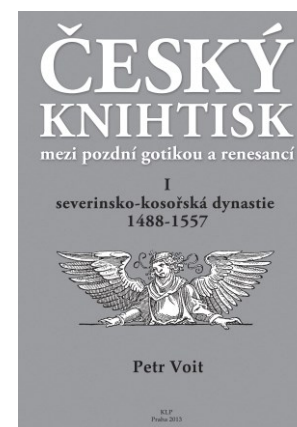
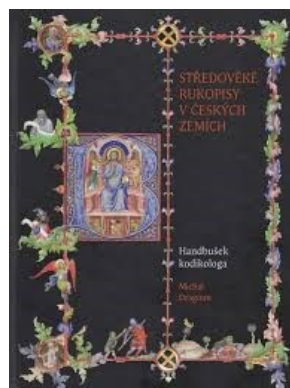
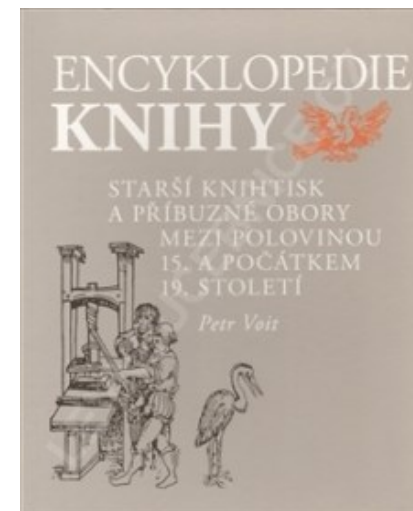
Po rozsáhlých akvizicích v druhé polovině 17. a během 18. století si rostoucí fondy vyžádaly na konci 18. století výstavbu dalšího sálu, tzv. [Filosofického](#). V téže době se

klášter stal jedním z útočišť českého národního obrození, na Strahově představovaného bibliotekářem G. J. Dlabáčkem. Druhá polovina 19. a první polovina 20. století byly časem, kdy došlo k systematickému rozvoji knihovny.

Výzkum starší knižní kultury: současný stav

- poznání starší české knižní kultury
 - obsáhlá a kvalitní encyklopedie pro raný novověk
 - kniha o středověké knižní kultuře
 - příručka k výzkumu rukopisů
 - monografie a analytické studie
 - dílčí databáze v jednotlivých institucích

Výzkum starší knižní kultury: výhledy

- budování infrastruktury oboru
 - integrace zdrojů
 - kontextualizace poznatků
- nové zdroje
 - přehled tiskařské produkce
 - mapa tiskařské produkce
 - encyklopedie knihy (do roku 1800), rukopisná i tištěná
 - portál Knihověda.cz

Bibliografické databáze

bohemikálních tisků, rukopisů a moderní literatury

[Rejstříky](#)

[Jazyk](#) ▼

Všechna pole ▼

 Hledat

[Pokročilé vyhledávání](#)

Možnosti vyhledávání

- [Historie vyhledávání](#)
- [Pokročilé vyhledávání](#)

Najděte více

- [Rejstříky](#)

Hledáte pomoc?

- [Tipy pro vyhledávání](#)
- [Nahlášení chyby](#)

Balbín, Bohuslav, 1621-1688

Autor ▼

Hledat

Pokročilé vyhledávání

☒ Zachovat současné nastavení filtrů

Domovská stránka / Vyhledávání: Balbín, Bohuslav, 1621-1688

Databáze mezi výsledky:

☐ Bibliografie cizojazyčných tisků 34

☐ Kodikologická literatura 3

☐ Knihopis českých a slovenských tisků 10

Zobrazeny výsledky 1 - 10 z 47 pro vyhledávání: 'Balbín, Bohuslav, 1621-1688'

Seřadit podle

Relevance ▼

1 2 3 4 5 Další » [5]

1

Autor: **Balbín, Bohuslav, 1621-1688**

Název: Diva Turzanensis ...

Nakladatelské údaje: Olomouc : Ettel, Vít Jindřich, (1658)

Číslo BCBT: BCBT31622

2

Autor: **Balbín, Bohuslav, 1621-1688**

Název: Diva Wartensis seu Origines et Miracvla Magnae Dei ...

Nakladatelské údaje: Praha : Tiskárna jezuitská, 1655

Číslo BCBT: BCBT31624

3

Autor: **Balbín, Bohuslav, 1621-1688**

Název: Diva Wartensis, Oder Ursprung vnd Mirackel Der ... Gottes ... Mutter Mariae ...

Nakladatelské údaje: Praha : Tiskárna jezuitská, 1657

Číslo BCBT: BCBT31625

4

Autor: **Balbín, Bohuslav, 1621-1688**

Název: Parvus Cicero. Comoedia.

Číslo BCBT: BCBT34223

5

Autor: **Balbín, Bohuslav, 1621-1688**

Název: Examen Melissaeum. Id est: Novarum apicularum colonia, ...

Nakladatelské údaje: Praha?, 1666

Číslo BCBT: BCBT34227

Upřesnit hledání

Odstranit filtry

Autor: Balbín, Bohuslav, 1621-1688 ✕

Rok vydání ▲

Od:

do:

Nastavit

Autor ▲

☒ Balbín, Bohuslav, 1621-1688 47

☐ Beckovský, Jan František, 1658-1725 2

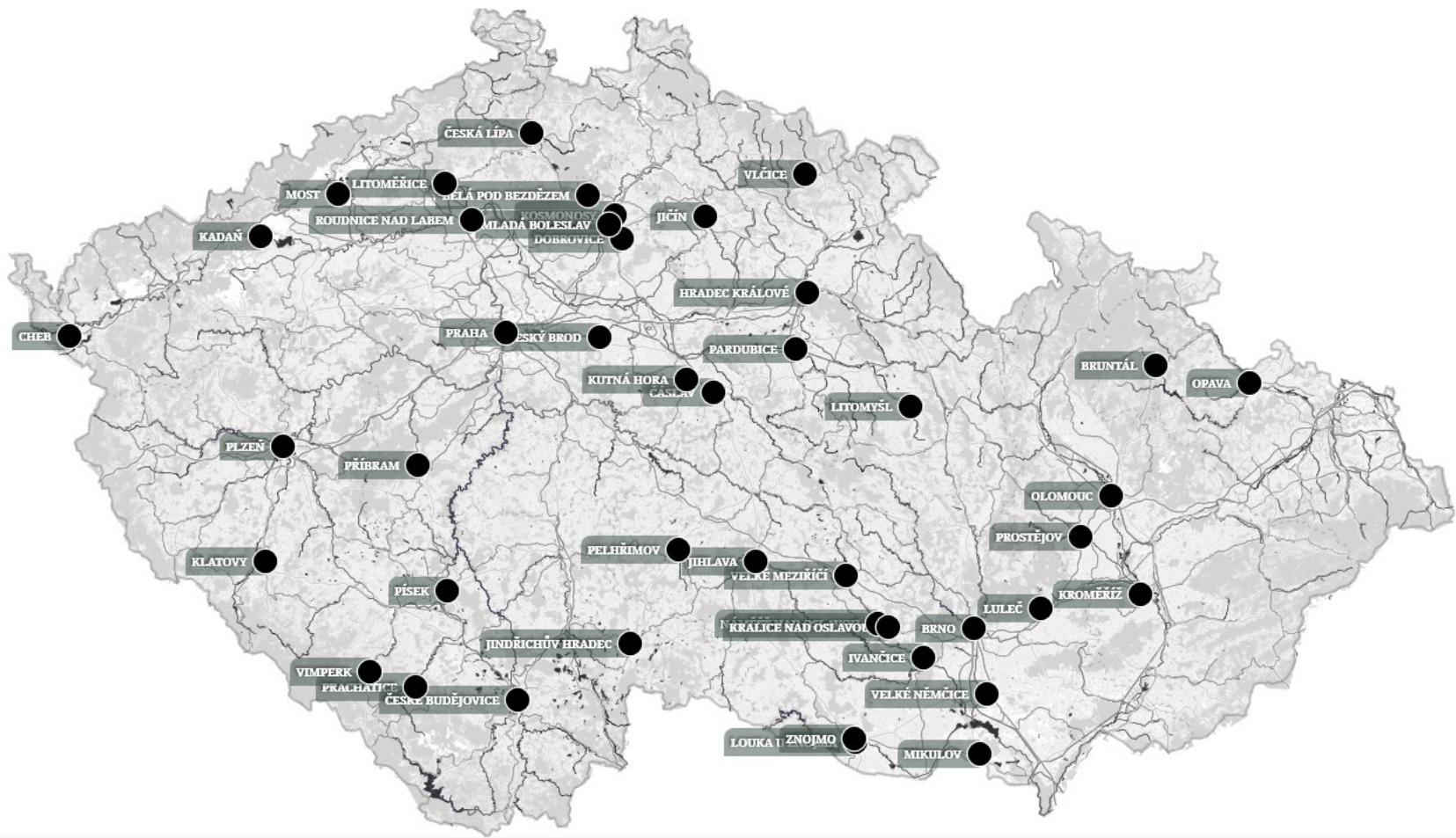
☐ Wit, Ludovicus Carolus 2

více ...

Místo vydání ▲

☐ Praha 19

Mapa tiskařské produkce Čech a Moravy do roku 1800

12345

Celkem 30 287 vydání

Místo44

Vybrat

Tiskař620

Vybrat

Téma46

Vybrat

Žánr48

Vybrat

Jazyk23

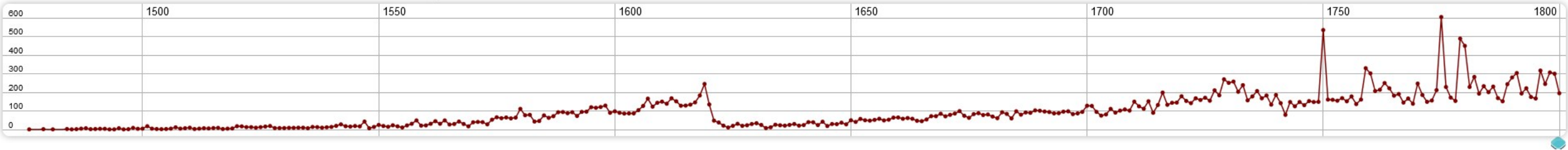
Vybrat

Časový interval

Od

do

X

Hlavní strana

Encyklopedie pokrývá období od počátků české knižní kultury ve středověku až po vymizení knihy z ručního lisu na začátku 19. století. Obsahuje jak výkladová hesla k jednotlivým fenoménům knižní kultury, tak hesla vývojová.

Jejím základem se stala **hesla z encyklopedie zaměřené na tištěnou knihu** (Petr Voit, *Encyklopedie knihy: starší knihtisk a příbuzné obory mezi polovinou 15. a počátkem 19. století*, Praha 2006). Zcela novou část tvoří **hesla věnovaná knize rukopisné**: jejich vytvoření se ujal tým kodikologů, mezi nimiž nechyběli odborníci na knižní vazbu nebo iluminované rukopisy.

Ilustrační doprovod Encyklopedie pochází jednak z ilustračního materiálu původní Voitovy encyklopedie, jednak byly objednány reprodukce z rukopisů českého původu (zejména iluminovaných) uložených v českých i zahraničních institucích. Vedle těchto ilustrací obsahuje Encyklopedie také odkazy na elektronické faksimile v digitálních knihovnách.

Encyklopedie, kromě toho, že je dostupná jako samostatný elektronický zdroj ke knižní kultuře, bude integrována do portálu [Knihověda.cz](https://knihoveda.cz) : například ve vyhledaných záznamech z bibliografií se zobrazí odkazy na hesla jednotlivých tiskařů v Encyklopedii. Encyklopedie je využitelná kromě jiného pro vzdělávací účely na více úrovních, zejména pro střední a vysoké školy, ale poskytuje orientaci v knižní kultuře od středověku po začátek 19. století všem zainteresovaným odborníkům z řad vědeckých pracovníků a pracovníků paměťových institucí, stejně jako široké veřejnosti.

Text Encyklopedie je dostupný pod svobodnou licencí Creative Commons (konkrétně CC-BY-NC-SA 4.0), která počítá s využitím obsažených poznatků ve zdrojích typu Wikipedie, zároveň ale požaduje citaci autora a zakazuje komerční využívání textu.

Obrázky jsou dostupné pod licencemi, které se podařilo vyjednat s vlastníky jednotlivých reprodukováných rukopisů.

Columna, Guido de: Historia destructionis Troiae, boh. Kronika trojanská, kolem 1485. Fol. 1a s ručně doplněnou iniciálou J (Akžkoli). Knihovna Národního muzea (Praha), sign. 25 D 10 (snímek laskavě zapůjčil digitální fotoarchiv pražské Nadace pro dějiny kultury ve střední Evropě).

Vyšehradský kodex

Téměř tisíc let starý Vyšehradský kodex (Národní knihovna ČR, XIV A 13 [🔗](#)) je asi nejcennějším rukopisem uchovávaným na našem území. Badatelé se domnívají, že rukopis je korunovačním evangelistářem prvního českého krále Vratislava I. (jako kníže II.), případně že složil pro připomínku této události.

Obsah [\[skrýt\]](#)

- 1 Okolnosti vzniku
- 2 Charakter kodexu
- 3 Výzdoba
- 4 Příbuzné kodexy
- 5 Dějiny bádání o rukopisu
- 6 Uložení

Okolnosti vzniku

Český král Vratislav I. (od roku 1061 vládl jako kníže Vratislav II.) byl korunován 15. června 1086 na Pražském hradě. Evangelistář obsahuje úryvky z evangelií, které se četly při mši během jednotlivých svátků církevního roku. Na fol. 107v je uvedena perikopa *In die ordinationis regis* (v den korunovace krále), která se nacházela i v některých sakramentářích francké provenience, její uvedení v kodexu určeném pro Čechy (navíc v druhé části kodexu, která podle všeho nebyla vytvořena do zásoby) však svědčí o tom, že zde byla tato liturgická příležitost slavena.

Vyšehradský kodex původně vznikl bez konkrétního určení, do zásoby. Později byla na objednávku z Čech spěšně dokončena přibližně poslední třetina kodexu. Ta obsahuje také čtení na svátek patrona Čech svatého Václava, které otevírá iniciála D-ixit s vyobrazením trůnícího knížete, jenž jako by gestem své pravice vyjadřoval souhlas s aktem Vratislavovy korunovace a symbolicky mu předával vládu.

Objednavatelem rukopisu mohl být sám Vratislav, případně mohl objednávku zprostředkovat některý církevní činitel z prostředí pražské kapituly, případně z

Vyšehradský kodex. Folio se sv. Václavem. [🔗](#)
Praha, Národní knihovna ČR, XIV A 13, fol. 68r.

Databáze

Bibliografická databáze
bohemikálních tisků, rukopisů
a moderní literatury

Zadejte hledaný výraz

Všechna pole

Hledat

[Pokročilě vyhledávání](#)

Encyklopedie

Encyklopedie
knihy

[Zobrazit detail>](#)

Encyklopedie
knihy

Oudryho ilustrace
k Lafontainovým
bajkám (Paris
1755–1759). Lafontaine,
Jean de: Fables choisies
mises en vers (Paris,
Charles – Antoine
Jombert 1755–1759).
Díl první (1755), tabule

Mapa

Mapa tiskařské produkce Čech
a Moravy

Aktuality:

19. 9. 2019 | AKTUALITY

První svazek nové ediční řady Knižní kultura nakladatelství Academia

Na cestě k „výborně
zřízenému knihkupectví“ –
Protagonisté, podniky a síť
knižního trhu v Čechách
(1749–1848) je prvním
svazkem nově založené ediční
řady nakladatelství Academia,

kteřá bude věnována dějinám knižní kultury.
Kniha Claire Madl, Petra Piší a Michaela
Wögerbauera se zabývá knihou a knižním trhem,
kteřé se staly hybatelem i zrcadlem obrovských
proměn, jimiž procházela habsburská ...

8. 9. 2019 | AKTUALITY

Encyklopedie knihy na rozhlasových vlnách

Poslechněte si rozhovor s
Jindřichem Markem o
výzkumu starší knižní kultury
a projektu Encyklopedie knihy
v českém středověku a raném
novověku vysílaném ve studiu
Leonardo ČR 8. září 2019.

<https://plus.rozhlas.cz/projekt-online-encyklopedie-knihy-predstavuje-devet-stoleti-ceske-knizni-kultury-8067573>

3. 8. 2019 | AKCE

Mezioborový workshop Portréty intelektuálů

16. října 2019 se v
Akademickém centru v Jilské
uskuteční workshop s názvem
Portréty intelektuálů
zaměřený na analýzu
tištěných a rukopisných
portrétů raně novověkých

intelektuálů 16. a počátku 17. století. Jedná se o
pramen pozoruhodný z hlediska dějin umění, dějin
odívání a také neolatinistiky (texty na portrétech,
zejména symbola a doprovodné básně). Workshop
je součástí ...

Výzkum knižní kultury jako „studia starých médií“

- měly by postupovat multidisciplinárně, inovativně, kolaborativně
- měly by zapojit více relevantních institucí
- měly by využít existující disciplíny
- měly by zapojit nové přístupy: GIS, wiki, digitální uchovávání, snad též virtuální realitu

Rukopis jako médium knižní kultury

Rukopis jako (nové) médium

- rukopis = kniha šířená opisováním ve středověku (a v raném novověku)
- rukopis samozřejmě splňuje McLuhanovu definici média („rozhraní mezi technologií a tělem“)
- rukopis byl prvním literárním médiem, které bylo užíváno na území dnešní ČR
- přechod k rukopisu jako novému médiu byl vzhledem k předchozímu stavu převratnější, než si dokážeme představit
- Medieval Helpdesk:
<https://www.youtube.com/watch?v=pQHx-SjgQvQ>
 - norský, anglický titulky

Psaná kultura

- literární texty se v orální kultuře šířily jako variace ustálených klišé, pro něž byly charakteristické pleonasmy
- vyskytují se standardizované formule i témata
- psaná kultura přetváří způsoby myšlení, umožňuje analytické myšlení a kategorizaci
- psaná kultura spoléhá na externí paměť
- psaní je složitá psychomotorická činnost
- technologické aspekty: nutná příprava psací látky a psacích potřeb

Psací látka

- papyrus
 - upravován do svitků, od období egyptské střední říše (2040 (2055)- 1786 před n. l.); z dřeně rostliny zvané papyrus (*Cyperus papyrus*), která rostla v bažinách zejména v deltě Nilu
- pergamen
 - nevydělaná při napětí sušená a hlazená zvířecí kůže; po roce 1500 užíván již jen na významné dokumenty; výroba začala za vlády krále Eumena II. v Pergamonu (197-159 př. n. l.)

Psací látka

- papír
 - papír vynalezen v Číně, do Evropy se jeho znalost dostala ve 12. století prostřednictvím Arabů
 - první papírna vznikla v polovině 12. století poblíž Valencie ve Španělsku; od poloviny 14. století také v jižní Francii; v těchto dvou zemích největší export i na počátku raného novověku
 - v Čechách import papíru zejména ze severní Itálie
- až do 19. století se psalo pery z ptačích brků
 - svislá písma: rovné seříznutí
 - skloněná písma: šikmé seříznutí

Středověká rukopisná kultura

- jedna univerzální kultura v celé Evropě
- latina jako společný jazyk
- v raném středověku skriptoria jako centra vzdělanosti
 - nejprve kláštery a biskupská sídla (kapituly)
 - vliv karolinské renesance
- vrcholný a pozdní středověk: také další centra

Užívání rukopisů ve středověku

- předpokládalo vzdělanost: málokdo ve středověku uměl číst a psát
- jako univerzální jazyk se užívala latina, vedle ní postupně pronikaly vernakulární (národní) jazyky, u nás se jednalo o češtinu a němčinu
- funkce knihy
 - zprostředkování textu
 - reprezentace

Alkuin z Yorku (uprostřed)

10. stol. podle starší předlohy

Vznik středověké knihy

- materiální aspekty kodexu: od 80. let 20. století zkoumá tzv. kvantitativní kodikologie
- původně papyrový svitek (rotulus), později pergamenový (resp. papírový) kodex
- výroba pergamenu, papíru
- stavba: kolace, kustody/reklamanty
- psací nástroje a psaní
- inkousty, barvy
- materiál užívaný pro vazby
- knižní vazba

Přechod od rotulu ke kodexu

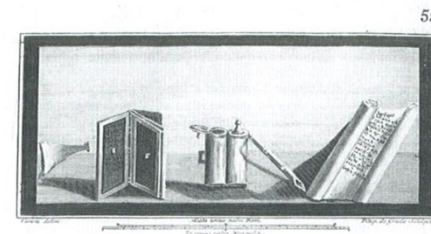

TAVOLA IX.

ALLIOPE ⁽¹⁾ il poema ⁽²⁾. Così si legge nell'iscrizione, che ha sotto a' piedi questa *Musa*, la quale sebbene sia nominata nell'ultimo luogo da Esiodo, è però la prima per dignità, e la più eccellente di tutte; appartenendo a lei l'Eroica poesia ⁽³⁾. E rappresentata in questa pittura con un abito a color verde, e con una sopravveste

(1) KAAAIOTHTI così detta dalla bella voce. *Diadema* IV. 6. *dei* *ti* *azio* *tra* *quell'io*. Si veda *Mercurio* in *Somm. Scip.* II. 1.
(2) EROICA. *Disposizione* *modica*, e *modica*, come il *tatto* e la *parte*. *Poeta* e l'opera *intera*, come *forse* *tutta* l'*isola* *Poeta*, e una *parte*, come *nell'isola* per *sempre* *forse* la *fabbrica* dell'*arte* di *dettaglio*. *Una* *forse* *affetto*, e così *Ne* *Martella* *dopo* *Luciano*. Si veda li *Fugli* *Art.* *Poet.* cap. IV. 3. *la* *dece* *forse*, che il *poema* è *l'opera* *figli*, la *poesia* è l'*operazione*. *Ma* si *fatte* che *finiscono* una *forse* *forse* dall'*arte*. In *qual* *figura* *era* *il* *grande* *mai*, *il* *valde* *solo* *solo* *figli*.
(3) *Esiodo* *lib.* v. 79. e 80. *dei* *di* *Calliope*.
... è la *ragionevole* *che* *dece*.
Wito *poi* *parlando* *dell'* *alimento* *forse*.
Questa però di tutte è più eccellente.
Questa è *Re* *venevoli* *accompagna*.
Da *questa* *parte* *di* *Esiodo* *del* *Plutarco* *Symposium* IX. 14. *che* *Calliope* *apparecchia* *la* *circe* *e* *l'isola* *la* *colli* (*ti* *rotorato*, *un* *giardino*), e *solo* *qu* *13* *della* *figli* *lib.* IX. *avea* *detto*, *che* *colore*, *i* *quello* *di* *dece*, *che* *Calliope* *suavità* *col* *Re* (*poi* *102* *forse* *detta* *modo* *ragione* *figli*) *non* *intende* *già*, *che* *il* *Re* *almeno* *da* *figli* *figli*, *no* *disprezzo*, *ma* *far* *quella*, *il* *è* *proprio* *di* *qu*, *che* *ben* *discernere*, e *che* *intende* *il* *governo* *e* *il* *figli* *di*, *col* *modica*). *Altri* *danno* *a* *Calliope* *altamente* *la* *Rhetorica*. *Forse* *cap.* 14. *Ma* *più* *comunque* *a* *quella* *Musa* *il* *attribuisce* *la* *poesia*. *Casi* *in* *Scaligero* *di* *Apolonia* *Arg.* III. v. 1. *Kalliope* *modica*. *Casi* *modica* *Poeta* *affronta*. *Calliope* *detta* *dal* *lucro* *forse* *parte*. *Quindi* *il* *distinzione* *d'averne* *Differt.* XVIII. e XIX.

Materiálová příprava kodexu

- pergamen
 - příprava pergamenu, psacího náčiní a inkoustu, psaní, iluminace a knižní vazba, video 6 min.: <https://www.youtube.com/watch?v=1aDHJu9J10o>

Tzv. Bamberský rukopis, polovina 12. stol.

<http://www.nbn-resolving.de/urn:nbn:de:bvb:22-dtl-0000025604>

Nákup pergamenu

Hieronymus erwirbt Pergamentblätter, Bertold-Bibel, 1255, Kopenhagen, Det Kongelige Bibliotek, Gl. Kgl. S. 4 2, II, fol. 183v

Ein Maler mit Farben und Pinsel bei der Arbeit, Bertold-Bibel, 1255, Kopenhagen, Det Kongelige Bibliotek, Gl. Kgl S. 4 2 III, fol. 208r

Hieronymus zeichnet Hilfs-
linien, Bertold-Bibel, 1255,
Kopenhagen, Det Kongelige
Bibliotek, Gl. Kgl S. 4 2, I, fol.
137v

Der hirm bruder der do starb: hieß friz pommeler

Papier

Gewebe

Vlies

Leder

Pergament

Porenbild

Kalb

Schaf

Ziege

Schwein

Materiálová příprava kodexu

- papír
 - odlévání do síta, filigrány
 - struktura středověkého rukopisu (složky), video 2 min.:
<https://www.youtube.com/watch?v=HKBJkf2xbqI>

Materiálová příprava kodexu

- také **psací látka** (látka, na niž se psalo i již se psalo)
 - brky
 - inkoust

*Weißdornbecken im April (links).
Eingedickte Dornentinte wird
zum Trocknen in ein Pergamentsäckchen
gestrichen (rechts).*

Skriptorium a písaři

Quia qui nescit scribere, putat
se nullum esse laborem, tres
sunt digiti, qui scribunt, sed
totum corpus laborat,
albosque pressos oculos
caliginat. Renes frangit,
cervices curvat simul et
cetera membra corrumpit.

Kdo neumí psát, myslí
si, že to jde bez
námahy; sice píší jen
tři prsty, ale celé tělo
přitom pracuje, oči se
zakalují, bedra se
lámou, šíje se křiví,
ostatní části těla trpí.

Malířská výzdoba

Stuttgartský žaltář

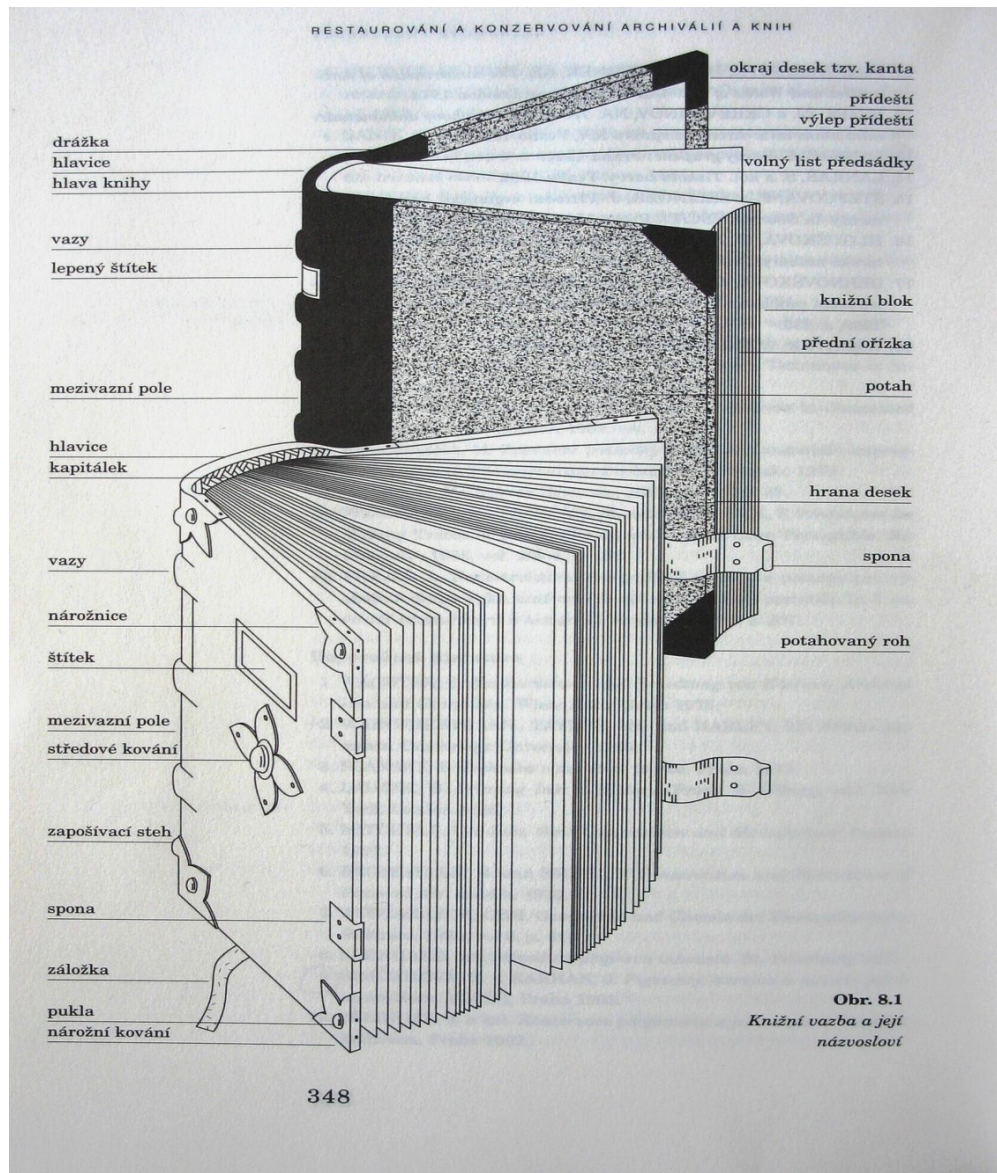
měděnka, malachit, cinabarit, duběnkový inkoust

Malířské barvy

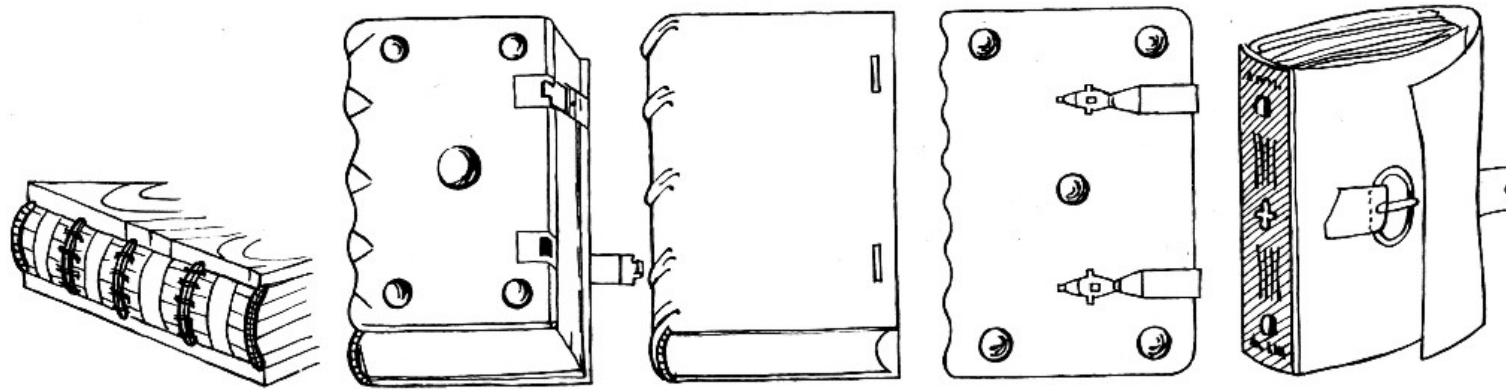

Links: Auripigment, Bleiweiß, Azurit und, Malachit. Rechts: Zinnober, Mennige, Indigo und Lapislazuli.

Knižní vazba

Knižní vazba

45. Schéma českých gotických knižních vazeb: Organismus vazby. Gotický korpus ve srovnání s renesančním korpusem. Gotický korpus s puklami a deskovými dírkovými sponami. Vazba s vyztuženým hřbetem a s přepásáním

- klasická knižní vazba užívaná ve středověku (krátký film, 20 min.)
 - <https://www.youtube.com/watch?v=aT5toj4EG8o>

Stránka v knize – podoba a funkce

- členění textové strany
 - u větších formátů více sloupců kvůli větší čitelnosti textu
 - komentáře byly psány menším písmem kolem hlavního textu
- do rukopisů byly kresleny iniciály různých typů podle náročnosti objednatele
- knižní výzdoba mohla u luxusních kodexů zahrnovat i celostranné iluminace

Typy rukopisů z hlediska textu

- Bible
- liturgické knihy (evangeliář, žaltář, misál, ...), knihy hodinek
- teologická a mravoučná literatura
- přírodověda, medicína
- právo
- kronika, historie
- epika, román
- poezie

Zásadní změny v knižní kultuře v polovině 15. století

- Vynález knihtisku 1454/1455
 - pohyblivé litery, jednotlivé znaky vyjadřovaly jednotlivé fonémy
 - posun od auditivního k výhradně vizuálnímu vnímání textu
 - první tištěné knihy replikovaly produkty vyspělé rukopisné knižní kultury pozdního středověku
 - knihtisk přinesl vizuální zvládnutí prostoru v knize
 - tištěné knihy jsou čitelnější než rukopisy
 - knihtisk vytvořil novou představu abstraktního textu
- Vznik humanistického písma
 - v papežské kanceláři kolem 1450, paralelní k (novo)gotickému písmu
 - v Čechách až spíše ke konci 15. století a na počátku 16. století

Kronika Trojánská

první jazykově česká inkunábule

Regrese spojená s knihtiskem

- rukopisná kultura byla v mnoha rysech podobná digitální kultuře, i tady existovaly zesíťování poznatků, odkazy a hypertext
- kultura tištěné knihy se nejvíce rozvíjela v době, kdy se do značné míry partikularizovalo vzdělávání
- tištěná kniha vše fixovala
- tištěná kniha vytvořila autora, nakladatele a jejich práva, která mechanicky přenesena do digitální éry brzdí vývoj, a tak nejsou využívány všechny výhody šíření znalostí, které technologie umožňují
- vracet se k rukopisům znamená zkoumat kulturu, která má přes staletí některé společné rysy s tou dnešní, digitální

Význam rukopisné knihy v 19. století

- nacionalismus, formování novodobých národů: zkoumání památek národní minulosti, velké ediční podniky
- zájem hlavně o texty

Význam rukopisné knihy dnes

- obnovení zájmu o život středověké společnosti
- zájem o kodex jako ilustraci (pokročilé metody reprodukce)
- mediálně populární kodexy
- kult bílých rukavic

19. století

- Rukopisy královédvorský a zelenohorský (RKZ)
 - důkaz starobylosti a kulturní vyspělosti českého národa
 - první z nich údajně objeven roku 1817 Václavem Hankou
 - snaha vyrovnat se okolním národům

[illegible]

life the
 in whon
 sie iz dach
 leyn doid
 gye iz ac
 cie mer
 um lize
 gedale w
 es wien
 kypze E
 de nupin
 ziquen
 ibi dluha
 iere leuo
 lino ider
 roz licen
 ra wch
 bi nup
 cie nup
 Gesta uoc
 Gesta ude
 na w uide
 uale kyp
 dem in
 patch in
 fion ic g
 ulla liem
 lere moc
 milie ro
 lozale
 in kome
 wchod in
 ne na k

anlyca poradu
 mo amvna mo bpo
 wot b redulet of son in po
 t rex in o p la m i ad m
 do m o r o d e m e l e r e b r
 ro c n e y o n e c m e c i l e m u k
 d u n i p o h r u d o l r b e r z l a
 b r a t r o n i o d e m a o d e
 n l o q u e c d a l e n e h i l e
 m u l p o n i a n i e r a d e p e
 t u p i r o e a l i a z u e r o
 r u p i c h e l m a n d e c t u r
 m t e t e u p l a p o d e n u
 d u m i n e m e
 u e u e h n e d e u e
 c e n e u e t e b a m u r z o u s

ued ne f u d e l i n u d o d a t
 n e u u c o r e R e c c r u d i c a
 r a u s p r i m a p i a m e n p
 u d o x u l e e n o d n i m a z u
 a c o d u d n a u o d a p o c e c n
 e h a d e n a z l a c a s o f
 m o i m e c e l e f u l d i r i e
 m a t r o m m o x t e f e p u
 d u a t e r u d i c a l e p o d e d i n
 o d e d i n c o n e n a z u o b
 p o r a c o n t u r c o s a n h i
 z o u h u d e c a m o b t i l i d
 n o m a g i o r o s a g e l e m
 o u n i m e m l l m o i m e c e l
 e f u n d i n i r o y e f e m
 i e n a u e u i u d e r o m
 c h o r o r u m n e h u d e l

RCIKOPIS KRÁLOOVORSKÝ

Staročeské
ZPĚVY

hrdinské
a
milostné.

Das neue böhmische Nationaltheater in Prag. Nach einer photographischen Aufnahme von J. Fridrich in Prag.

Národní divadlo

LIBUŠE

1881–2018

Smetanovské heroiny na snímcích
z Archivu Národního divadla

opera

1918
100
2018

SPISY
TGM

19

Z BOJŮ O RUKOPISY 1886–1888

T. G. MASARYK

Z BOJŮ
O RUKOPISY
1886–1888

[POSLEDNÍ TEČKA ZA RUKOPISY]

[Miloš Urban]

[Argo]

HANKA A LINDA

PEK: JOJINGHEDGEHOG
WWW.BUGEMOS.COM

DVŮR KRÁLOVÉ, 1817

TY JO. TOHLE FAKT VYPADÁ JAKO
NĚJAKEJ STAREJ RUKOPIS...

JESTLI NÁM NA TO
NĚKDO SKOČÍ, TAK TO
BUDE HODNĚ HUSTÝ.

NO MINIMÁLNĚ HILDA
BY NA TO SKOČIT MOHLA.

OPRAŠKI SČESKÍ HISTORJE

JAK HAKNA Z LINDOU RUKOPIZOVALI (Y)

Dnes populární kodexy

- Kodex vyšehradský (konec 11. století)
 - korunovační evangelistář krále Vratislava I. (jako kníže II.)
 - vyobrazení sv. Václava
- Codex gigas, tzv. Ďáblova bible (začátek 13. století)
 - vznik v malém klášteře v Podlažicích (východní Čechy)
 - na výšku 90 cm, obsahem „celá knihovna“
 - celostranné vyobrazení d'ábla, který jako řvoucí lev obchází svaté město Jeruzalém

Kodex vyšehradský

Národní knihovna ČR (též další čtyři ukázky), [digitální kopie](#)

Codex gigas

INCIPIT PEACIO
EVSEBII HIERO
NIMI AD SOFRO
NIV DISCEPVLV
IN EBRO PSALMORV
Q. DICIT NABLV

Q. QUODAM PITARE PSALTERIUM

Incipit psalmus. In nomine domini Amen. Psalms are a collection of hymns and songs, often attributed to King David. This section marks the beginning of a specific psalm, with a reference to Nabla, likely a scribe or compiler. The text is written in a formal, medieval script with some decorative initials.

Incipit psalmus. In nomine domini Amen. The text continues with the lyrics of the psalm, written in a consistent medieval hand. The parchment shows signs of age, with some staining and wear visible along the edges.

Incipit psalmus. In nomine domini Amen. This section contains the beginning of another psalm, following the same format as the previous one. The text is written in a clear, legible medieval script.

Incipit psalmus. In nomine domini Amen. The text continues with the lyrics of the psalm, written in a consistent medieval hand. The parchment shows signs of age, with some staining and wear visible along the edges.

Incipit psalmus. In nomine domini Amen. This section contains the beginning of another psalm, following the same format as the previous ones. The text is written in a clear, legible medieval script.

Pověst o Codexu gigantu

Ilustrace Jana Konůpka

Co je to (středověký) rukopis

- kniha psaná rukou, „literární“ rukopis (ne rukopis úřední povahy)
- produkt středověké (příp. raněnovověké) knižní kultury
- produkt určitého prostředí (strukturní funkcionalismus, genetické hledisko)
- specifická jednota vnějších (fyzických, materiálních) a vnitřních znaků (textu) = *spolu s předchozím* klasické pojetí
- trojrozměrný předmět (v pojetí „archeologie knihy“)
- nosič textu

150.
zahladiti vrapunye
ti ydal my prawnu zo
wied awyennu opna
wu ypokanre. aplody
czstwu studuyti slez-
taczil wipustiti abich
ge woluyti utipenyz
mohla hledati. abich
potomito swietie hdn
pridu przedobliczey
lozstwie areho bezha
bi abestracchu swich
nepzatel mohla zbi-
ty. aktobie radostnye
plezpanye przigwety
amen amen amen.

*Tuto se porucagi hodi
ny zawisse dulle wyene.
anayprwe nespwr zadust
nye*

Prośmy
zawisse
dulle wy-
enne. Od
porzumi-
tye wiarne day gym
hospodyne. aswietlost
wiarne swiet gym
Mowacy ze w-
duszy hospody.
hlas modlitby me-
Nebo naklonyl vdyo
swe mnye. awdnach my-
ch wyruaty budu **O**
kliczili su mnye kolesty
smertednie. azhymutie
pkelna tialerla mnye
Smutek abolest na-
lez sem. agnyre hospo-
dynowo budu wzienati.

telfdy vlned przemyśl. zarywach
 strazy swich tu przystępowali. kdrz
 mnyze wien wypisły. aże wsiestki
 z brty kaza. aże pak ty. gesto gie
 z brty bryetn. wżymie odremie ako
 mie gicj pogemisse. nagime geli a
 by gre z brty. pime gfi fre przyp
 rawnily. To kdrz blystie wlasta.
 kmyzna gicj. hmyzowen rozmyetru
 sy fre naspime welmy wngela p
 hiden swelko dremyna ptemy ge
 dyne pamiamy gesto pome wty
 le gedietn. Alkdrz przed wyszed
 przycide. mnyze Dobrze dremy g
 fna wono dremie omiety panen
 z brty. gym kdrz strachn opizetn
 fre. Wolasta pak mnyregiay by zabi
 powe dremy panen vlned wza
 pocy pome geli. stowarzyskami
 stemyto stymy nammzye fre o
 kazy Alkdrz pak wtom bogr ona
 stymy dremy nasspiay korowe
 nasspiay fama gest zabita Alkdrz
 pak zaspowowe gymy dremy k
 tom mnyestu przycydetn. kdrz
 prlmy zaspow pobyt wsiestki na
 kio smyła zbyetn. namyeto mnyze
 d dawst fre wtyestki. wsiestki gy
 mty popidytyn. atak zemce gre
 az nashad nashewy smy gfi w
 had wteky. Alkdrz koly tu na
 kely wsiestki gfi zbyty zghubly
 przycydetn. Alkdrz wteky ze
 my ta blamywa walka zemsta by
 la dokonana. aohawny koney wza
 la. Gdm ter ty dremy wteky ze
 my panowaly gfi gicj. nemyto
 styma blamywa. ablamewstymy
 mnyho. atak wdowny pamy ygyne
 zem nyzala gest. ucy gicj neshet

nost welmy nennawidietn. am kio
 m Dobremu lyba byste gicj nemy
 gest. przy obawna. **gesta przy
 mny. dokonany przemyślewn
 a oz pospobem gesto smolo pomem
 kdrz gest. byl on smazel**

Razem przemyśl. przy wemmy pro
 tok weliky. kdrz
 pomnoze cassy ze
 my gestu zprawo
 wal potom gest
 umiel. Alkdrz
 to mnyeto sm geli

Alkdrz tak rzecemy wstypyl.
 toho nezamysla gicno wylada fre
 yako mny nezamysla. Alkdrz on mny
 nowelko nezamysla gest. ale wotao
 wry bstawem wsiestki smy zywota
 swelko byl gest zyw. a zprawowal
 lid swy wposkogy. Gicjto sm
 anata. geli mnyeto wstypyl. atak
 gest takie wposkogy lid zprawow
 ymnyel. Alkdrzto mnyeto sm
 geli wogen wstypyl. pogeli smty
 Ten gicj kogen mny gest dwa sm
 gedno smy. Alkdrz Wolasty
 stawa. mny mnyeto zemmy rozdel
 gest. smy stawa. pny agestie
 wewestawie dal gest. Alkdrz stawa
 wy biatn kngym. gesto mny za
 toho stowe pomnyel gest. Alkdrz
 to wlasty stawa wyspel gest. wlu
 dyllaw. gemto wty cassow. Gic
 blamem wewestawie gestym mnyho
 kogy smy gest. wty. potom bide
 powredyeno. Alkdrzto mnyeto sm
 stawa wstypyl gest. byl sm geli
 pomem kngym. Alkdrz wty
 pokonye zemmy zprawowaly gfi

ne carnalis incendi-
um castitate refugit

Deus in ad-
tutorium
meum in-
tercede. **D**

omine ad adiuvandi-
um me fecisti. **G**loria. ps

Omnis gloria fi-
lie regis abin-
tus in sinibus aure

circumdat
antibi. **A**do
regi virginis
coram eius
circumdat. **O** fi
menda et et
ad ducit
in regis
de virginibus
circumdat. Con
circumdat ut sic p

KL

December habet dies xxx. Luna xxix.

v. f.	g. iij.	Octava katherine	.iij. l.
xiii. a. iij.	b. ii.	Barbare uirginis	
ii. c. gonas.	c. gonas.	Sate abbas et conf.	.ix. l.
x. d. viij.	d. viij.	Nicolai conf.	
xiij. e. vi.	e. vi.	Octava .s. Andree	.iij. l.
xviij. f. v.	f. v.	Concepcio marie uirginis	
vii. g. v.	g. v.		
xv. a. iij.	a. iij.		
iiij. b. iij.	b. iij.	Damasi pape	
iii. c. ii.	c. ii.		
xii. d. iij.	d. iij.	Luce uirginis	.ix. l.
xi. e. xix.	e. xix.	Kle Januarij.	
i. f. xviij.	f. xviij.		
x. g. xviij.	g. xviij.	Solstitium hiemale	
ix. a. xvi.	a. xvi.	Sol in capricorno	
xviij. b. xv.	b. xv.		
xviij. c. xiiij.	c. xiiij.		
vi. d. xiiij.	d. xiiij.	Vigilia	
v. e. xii.	e. xii.	Thome apli	
xviij. f. xi.	f. xi.		
iiii. g. x.	g. x.	Vigilia uigilie	
x. a. ix.	a. ix.	Vigilia	
xi. b. viij.	b. viij.	Natiuitas domini iuxta iherosolimam	
xix. c. viij.	c. viij.	Stephani puelionis	
xix. d. vi.	d. vi.	Johannis apli et ewnre	
viiij. e. v.	e. v.	Sanctorum Innocentium	
xvi. f. iij.	f. iij.	Thome cantuarien archiep	.ix. l.
xvi. g. iij.	g. iij.		
v. a. ii.	a. ii.	Siluestri pape	.ix. l.

Děkuji vám za pozornost

Kontakt: jindrich.marek@ff.cuni.cz